

Το Εβραϊκό Γκέτο του Ξόδζ (Litzmannstadt)

Το εβραϊκό γκέτο στο Ξόδζ, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Πολωνίας και το σπίτι περισσότερων από 100.000 Εβραίων, ήταν το πρώτο που απομονώθηκε από τον έξω κόσμο, στις 30 Απριλίου 1940. Οι Εβραίοι ήταν συγκεντρωμένοι σε ένα ενιαίο συνεχές τμήμα της πόλης, που περιβαλλόταν από φράχτες, τοίχους, και συρματοπλέγματα, και δεν επιτρεπόταν να φύγουν. Ξένοι γίνονταν δεκτοί, μόνο με ειδική άδεια. Ένοπλοι φρουροί εμπόδιζαν την παράνομη είσοδο ή διαφυγή. Οι Ναζί μετονόμασαν την πόλη σε Litzmannstadt, στις 11 Απριλίου, από το Στρατηγό Karl Litzmann, ο οποίος είχε κατακτήσει το Ξόδζ, για τη Γερμανία, στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, οπότε επισήμως το όνομα του γκέτου ήταν Litzmannstadt. Η συγκέντρωση του τεράστιου εβραϊκού πληθυσμού της Πολωνίας, σε γκέτο ήταν το πρώτο βήμα για την ενδεχόμενη καταστροφή τους. Κάθε ένα γκέτο, είχε ένα Judenrat (εβραϊκό συμβούλιο), για εσωτερικού επιπέδου διοίκηση, που επιλεγόταν και έδινε αναφορά σε υπαλλήλους ναζι. Ακόμη και πριν την έναρξη των μεταφορών σε στρατόπεδα θανάτου και τη συστηματική μαζική δολοφονία του Ολοκαυτώματος, οι Εβραίοι στερήθηκαν σταδιακά τις ανάγκες της ζωής. Εκατοντάδες χιλιάδες πέθαναν στα γκέτο από την πείνα και τις ασθένειες. Ο Χανς Φρανκ, ο ναζι διοικητής της Πολωνίας, δήλωσε τον Αύγουστο του 1942: «Είναι σαφές ότι έχουμε καταδικάσει 1.200.000 Εβραίους σε θάνατο από την πείνα. Και αν αυτοί δεν πεθαίνουν από την πείνα, θα πρέπει να λάβουμε πρόσθετα αντι-εβραϊκά μέτρα». Απελάσεις προς το στρατόπεδο εξόντωσης του Κέλμνο, ξεκίνησαν στις 16 Ιαν 1942. Η τελική εκκαθάριση του γκέτο του Ξόδζ, συνέβη το καλοκαίρι του 1944, με την τελευταία μεταφορά στους θαλάμους αερίων του Άουσβιτς στις 30 Αυγούστου. Στις 19 Ιανουαρίου 1945, ο Κόκκινος Στρατός απελευθέρωσε περίπου 800 επιζώντες που είχαν δραπετεύσει κρυφά από τους βασανιστές τους.

Στην ειδική σφραγίδα μπορούμε να διαβάσουμε: «Με εντολή του Φύρερ, αυτή η πόλη ονομάζεται Γκέτο Litzmannstadt». Σε μια ταχυδρομημένη κάρτα, στις 30 Ιούνη του 1941, από το Chmielnik προς το Εβραϊκό Συμβούλιο των Γερόντων της Litzmannstadt, η Rose Speiser ζήτησε πληροφορίες για την τύχη της κόρης της, Gana Milfer. Είχε γράψει, το αίτημα αυτό, αρκετές φορές στο παρελθόν, αλλά δεν έλαβε καμία απάντηση.

Το χειρόγραφο "g" είναι ένα σημάδι, που δηλώνει τον προορισμό στο γκέτο. Το ταχυδρομείο της Γενικής Κυβέρνησης, δεν είχε πληρώσει για την αποστολή της αλληλογραφίας στο γκέτο, έτσι ώστε τα τέλη να εισπραχθούν κατά την παράδοση. Το χειρόγραφο "12", κατά πάσα πιθανότητα, αντιστοιχεί στον αριθμό των καρτών που παραδίδονται κάθε φορά. Το τέλος παράδοσης ήταν 10 pfennigs ανά κάρτα.

DER ÄLTESTE DER JUDEN
IN LITZMANNSTADT

ABSENDER

R. Speiser

Chmielnik bei Kielce

Ποσειδωνοκρον 15

Milfer Gana

Chmielnik 25/15

jest zdrowa

przez 2 tygodnie

Trak Milfer praca

2 dni

11.41.

POSTKARTE

g

Den

Ältesten der Juden

Litzmannstadt

Ghetto